1 of 3 DOCUMENTS

Het Financieele Dagblad

21 mei 2011 zaterdag

# Kiezer verliest vertrouwen in de euro als politiek hem steeds voor de gek houdt;
# Den Haag moet onomwonden zeggen dat het Griekse probleem ons geld kost

**SECTION:** Optiek; Blz. 27

**LENGTH:** 844 woorden

Den Haag moet onomwonden zeggen dat het Griekse probleem ons geld kost

Arnaud **Boot**

Premier Mark Rutte en PVV-leider Geert Wilders lieten donderdag in de Kamer haarfijn zien hoe de EU-regeringsleiders zich helemaal klem hebben laten zetten door het Griekse schuldenprobleem. Vooruitschuiven van de problemen, zoals Rutte voorstaat, is geen optie. Wilders' eis dat Griekenland maar uit de euro moet worden gegooid is dat evenmin. Zonder een plan voor een integrale oplossing en zonder goede communicatie naar de kiezer, dreigt de europroblematiek een onacceptabel risico te leggen onder de toch zeer succesvolle Europese interne markt.

Een combinatie van maatregelen is nodig. De kiezer moet verteld worden dat het geld gaat kosten. Griekenland moet licht aan het eind van de tunnel zien - dus schuld herstructureren, en ja, opletten dat dat geen te grote problemen veroorzaakt bij de banken. Europa moet weten dat ze controle over de Griekse begroting krijgt, anders komt er alleen maar schuld bij. En we moeten aangeven hoe we verder willen met Europa en de kiezer daar voor winnen.

Wie de discussie over de schuldenlast van Griekenland probeert te begrijpen, komt al snel tot de conclusie dat dit maar een klein beetje over economie gaat. Griekenland kwam in de eurozone omdat de Europese regeringsleiders dit zo graag wilden, inderdaad een politiek experiment. Eerst was er nog het idee dat je je moest kwalificeren om toegelaten te worden tot de zone, uiteindelijk werd de redenering veeleer: als we ze toelaten gaan ze (die Grieken) vanzelf op ons lijken.

Griekenland heeft ons nu in de houdgreep. Europa weet niet hoe het daarmee moet omgaan. Er is gewoon niets geregeld voor het geval een land diep in de problemen raakt, maar nota bene wel onderdeel is van de Europese muntunie. En het Griekse probleem is nog erger: de Griekse schuld staat op de balansen van de banken in andere eurolanden, en we willen toch niet opnieuw problemen in het bankwezen? De eurolanden zijn als de dood voor onrust.

Griekenland zit natuurlijk ook in de klem. Zijn overheidsleningen worden verhandeld tegen een rente van 15,82%; voor de Duitse overheid is dit maar een vijfde (3,17%). Griekenland heeft al een steunpakket van de EU en IMF gekregen van euro 110 mrd, maar de komende twee jaar heeft het ongeveer euro 45 mrd aan nieuw geld nodig. Dat alles is nogal uitzichtloos met een overheidsschuld van 140% van het nationaal inkomen, en grote schulden die het heeft uitstaan in het buitenland.

Daarbij komt dat de overheid steeds nieuwe schulden creëert (ze heeft een tekort) en de Griekse economie niet concurrerend is en geen groei kent. Er is geen enkele hoop dat het 'zomaar' goed komt.

Daarom is schuld kwijtschelden onvermijdelijk. Maar met de grote tekorten die de Griekse overheid nog steeds maakt is dat onvoldoende. Hoe zetten we een rem op het slechte begrotingsbeleid in Griekenland? Een economie wordt immers niet plotseling concurrerend als we een deel van de schuld kwijtschelden. Het is dus niet zo raar dat Europa niet zomaar zijn portemonnee trekt. Schuld vergeven moet hand in hand gaan met invloed op het Griekse begrotingsbeleid.

Als we hier doorheen komen blijft er nog steeds een langetermijnvraagstuk: wat doen we als Griekenland in de toekomst weer in de problemen komt? Een muntunie vereist macht om in te kunnen grijpen, en wel tijdig. Er moet dus een regeling komen die de euro in de toekomst houdbaar maakt. Dat betekent een soort versterkt Stabiliteitspact. Eigenlijk is er meer nodig. Namelijk een Verenigde Staten van Europa met Brussel als hoofdstad; het is voor velen een angstbeeld.

Daar zijn we nog lang niet aan toe. Het acute probleem is dat de euro en de EU-regeringsleiders het schuldenprobleem als een hete aardappel voor zich uit schuiven. In het geval van Griekenland hoef je geen wonderen te verwachten, uitstel helpt het land niet. Uitstel betekent alleen dat via steeds grotere leningen van Europa, van de belastingbetaler dus, alle uitstaande leningen aan Griekenland worden overgenomen. Alle private schuldeisers zullen hier blij mee zijn want uiteindelijk blijft Europa dan met alle oninbare leningen zitten.

Een meer fundamentele discussie is nodig. We moeten bepalen wat we echt willen. Het zou prettig zijn als u en ik als kiezer ook nog iets te vertellen hebben. Maar ook daar zitten we in de klem. Politici durven geen debat aan te gaan omdat ze bang zijn dat extreme standpunten de overhand krijgen. En in de tussentijd suggereren ze dat Griekenland ons geen geld gaat kosten.

Wie gelooft dat? Waar is het verhaal over de zegeningen die de euro en EU ons brengen? En wie zegt ons dat het soms offers vraagt? Misschien zijn we wel bereid Griekenland te zien als het museum van Europa; musea subsidiëren we toch ook? Maar hoe dan ook, we kunnen niet verwachten dat de kiezer pro-euro is en blijft als hij keer op keer voor de gek wordt gehouden.

**Arnoud Boot**

**Arnoud Boot** is hoogleraar ondernemingsfinanciering en financiële markten.

Eigenlijk moet er een Verenigde Staten van Europa komen, met Brussel als hoofdstad

**LOAD-DATE:** May 20, 2011

**LANGUAGE:** DUTCH; NEDERLANDS

**PUBLICATION-TYPE:** Krant

**JOURNAL-CODE:** HFD

Copyright 2011 Het Financieele Dagblad B.V.
All Rights Reserved